

De Belastingdienst wil het toch leuker maken

In het oosten van het land werken drie notariskantoren samen met de Belastingdienst op basis van vertrouwen. De Belastingdienst gaat ervan uit dat een aangifte afkomstig van één van deze kantoren klopt, omdat lastige kwesties vooraf worden besproken zodat achteraf minder gecontroleerd hoeft te worden. De nieuwe werkwijze bespaart tijd, de klant weet eerder waar hij aan toe is, en de notaris kan een betere service bieden.

TEKST Tatiana Scheltema | BEELD Truus van Gog

Belasting betalen is zo erg nog niet. Om een functionerende rechtstaat draaiende te houden is dat nu eenmaal nodig en van dat hogere belang is de gemiddelde burger goed doordrongen, zo constateerde de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid al in 2002. Wél ergerlijk is de manier waarop die burgerplicht wordt afgedwongen: burgers en bedrijven worden als potentiële fraudeur bejegend door een logge, paternalistische organisatie met lange doorlooptijden, en waarbij je van tevoren nooit helemaal zeker weet waar je aan toe bent.

NIEUWE WERKWIJZE

Dat weet de Belastingdienst sinds een paar jaar óók. Reden om het roer drastisch om te gooien en in gesprek te gaan met klanten en ketenpartners. Sinds 2005 hanteert de dienst het begrip 'Horizontaal Toezicht', een manier van toezicht houden op basis van vertrouwen waarbij de Belastingdienst niet langer elke aangifte tot achter de komma controleert, maar ervan uitgaat dat de aangeleverde stukken juist zijn (zie kader). 'De doelstelling is om onze werkprocessen door samenwerking beter op elkaar afgestemd

te krijgen, zodat we aangiftes sneller kunnen laten doorlopen', zegt plaatsvervangend directeur Frits Brentjens van de Belastingdienst Oost te Doetinchem. 'Zo kunnen we eerder uitspraak doen voor de klant. Andere doelen zijn het realiseren van een lastenverlichting bij het bedrijfsleven, en om eerder inzicht te krijgen in de fiscale punten waarover we wel met elkaar in gesprek moeten.' De nieuwe werkwijze wordt landelijk gefaseerd per branche ingevoerd. Eerder al maakte de Belastingdienst afspraken met accountants en belastingadviseurs. Sinds 2009 zijn er gesprekken over samenwerking met het notariaat en op 1 september 2010 sloot de Belastingdienst Oost een samenwerkingsovereenkomst met drie notariskantoren: Kienhuis Hoving (Enschede), Van Weeghel Doppenberg Kamps Notarissen (Doetinchem) en IJzerman Notarissen (Rijssen). Belastingaangiftes die door één van deze kantoren worden ingediend, vallen onder het convenant en gaan niet meer automatisch door de molen.

CULTUUROMSLAG

Het convenant ziet op drie deelgebieden: erf- en schenkbelasting, overdrachts- en omzetbelasting, en de oprichting van stichtingen en verenigingen. In een drietal werkgroepen, aangestuurd door een regiegroep,

zijn de raakvlakken geïnventariseerd door eens grondig in elkaars keuken te snuffelen. Voor beide partijen een leerzaam proces, denkt deelnemend notaris Cees Doppenberg uit Doetinchem. 'We merkten al snel dat er echt een cultuuromslag nodig was. Beide partijen wantrouwden elkaar. De Belastingdienst wil iets van je, maar wat brengt het jou? Maar door met elkaar in gesprek te komen, elkaars procedures te leren kennen, kom je erachter hoe de hazen lopen. Je moet er wel voor openstaan dat anderen ook in jòuw keuken kijken. Zo hebben we ons kwaliteitshandboek waarin onze procedures staan beschreven, met elkaar uitgewisseld. En dan zie je toch dat er vertrouwen ontstaat.' Ook bij de Belastingdienst moest een belangrijke knop om, merkte Ferdi Glandrup van Kienhuis Hoving. 'In de werkgroepen zaten mensen van de Belastingdienst die dachten: "Wij bepalen het hier, en jij hebt je als lid van de werkgroep maar naar ons te schikken." Wij hebben toen gezegd: "Dat doen wij dus niet, zo heeft het geen zin." Toen heeft de regiegroep echt moeten ingrijpen.'

TOETS

Glandrup, Doppenberg en IJzerman vormden samen met projectleider Leonie Frowijn en Frits Brentjens van de Belastingdienst Oost de regiegroep. Doppenberg: 'Leonie Frowijn heeft een plan van aanpak geschreven en vervolgens hebben we een protocol afgesproken voor zaken die binnen het convenant vallen. Zo is gekeken welke toetsingsmomenten er eigenlijk in een aangifte zitten, zodat bij de Belastingdienst ook het vertrouwen kwam dat

'Je moet er wel voor openstaan dat anderen ook in j ouw keuken kijken'

wat wij binnen dit protocol aanbieden de toets der kritiek kan doorstaan. Ook is afgesproken dat de Belastingdienst op enig moment een peiling kan doen om te kijken of wij ons aan de afspraken houden. Maar ze controleert dus niet meer elke aangifte afzonderlijk.' Door van tevoren af te spreken hoe de Belastingdienst bepaalde zaken zal waarderen, worden problemen naar voren gehaald, zegt Gertjan IJzerman van IJzerman Notarissen uit Rijssen. 'Voorheen kreeg je bij de oprichting van een stichting of vereniging pas achteraf duidelijkheid over de uiteindelijke belastingplicht. We richtten op en pas veel later ging een inspecteur met dat dossier aan de slag. En ook de klant bekommerde zich in de oprichtingsfase doorgaans niet om de fiscale consequenties. Nu lopen we al tijdens de oprichting een vragenlijst na om vast te stellen of de stichting of vereniging bijvoorbeeld btw-plichtig is of juist niet. Daarvan maken we notities, die we doorsturen naar de Belastingdienst, die daardoor eerder uitsluitsel kan geven over de fiscale verplichtingen van de stichting of vereniging.'

AGREE TO DISAGREE

De meerwaarde van Horizontaal Toezicht wordt vooral duidelijk bij zaken waarbij je vooraf niet weet hoe de Belastingdienst ze zal waarderen, zegt Ferdi Glandrup. 'Valt een bepaalde activiteit onder de overdrachtsbelasting of de btw, of misschien wel allebei? Dat speelt met name ook als gevolg van het Don Bosco-arrest [Door dit arrest van het Europese Hof van Justitie (19 november 2009, C-461/08) kan voor de btw eerder sprake zijn van een

'bouwterrein', waardoor de levering is belast met btw en de verkrijging vrij is van overdrachtsbelasting – red.]. Daar hebben we nu op korte termijn, via korte lijnen, duidelijkheid over. En de cliënt weet: als we het zo doen, heb ik geen "last" meer van de Belastingdienst. Want het is al akkoord bevonden.'

Afstemming vooraf zal in veel, maar niet alle gevallen tot een gezamenlijk standpunt leiden. 'Een prettige bijkomstigheid is dat we nu al merken dat er minder beroepszaken zijn. Maar het kan ook gebeuren dat we er samen niet uitkomen', zegt Frits Brentjens van de Belastingdienst. 'Dat we een samenwerkingsovereenkomst hebben over Horizontaal Toezicht wil niet zeggen dat we altijd tot hetzelfde inzicht zullen komen. *We agree to disagree*. In dat geval vallen we terug op de normale gang van zaken en kun je eventueel een beroepsprocedure starten. Dat valt dan niet meer onder het convenant.'

KEURMERK

Tot nog toe zijn 'enkele tientallen' aangiften op de nieuwe manier behandeld. De klanten zijn zeer tevreden over de nieuwe dienstverlening merken de deelnemende notarissen. IJzerman: 'Ze worden zich beter bewust van wat ze kunnen verwachten en ervaren dat als meerwaarde van de service die je biedt.' Ook in andere branches wordt een convenant met de Belastingdienst als keurmerk ervaren. Bij belastingadviseurs signaleert de dienst al een 'waterscheiding' tussen hen die al wel een convenant hebben, en degenen zonder, aldus Brentjens. 'We noemen geen namen. Maar we zien in de markt al wel het gevoel ontstaan

dat het binnen een paar jaar weleens een probleem zou kunnen worden als je ge en convenant hebt.' ■

WAT IS HORIZONTAAL TOEZICHT?

De term 'Horizontaal Toezicht' werd geïntroduceerd door Joop Wijn (CDA), staatssecretaris van Financiën tijdens Balkenende II (2003-2006). Door het innemen van belasting tot een gezamenlijk doel te maken, daarover afspraken te maken, en op elkaars expertise te vertrouwen, wordt de kwaliteit van het administratieve proces verbeterd. Dat is de gedachte. In de praktijk werkt het als volgt: de Belastingdienst en de notaris spreken van tevoren af hoe bepaalde situaties zullen worden gewaardeerd, en welke informatie daarvoor overlegd moet worden. De notaris stuurt deze informatie op. De inspecteur verwerkt de aangifte vanuit het gegeven dat de onderliggende informatie ook klopt. De klant krijgt de vooraf overeengekomen aangifte in de bus, en komt dus niet voor verrassingen te staan.

De samenwerking biedt vooral voordelen: sneller duidelijkheid over fiscale consequenties bij zowel Belastingdienst, notariaat als cliënt, administratieve lastenverlichting, en betere dienstverlening: naar de klant door kortere lijnen met de Belastingdienst, naar de notaris door regelmatig fiscaal-technisch overleg vooraf.